

РЕЗЮМЕТА

на научните публикации и трудове на доц. д-р Ваня Георгиева,
които не повтарят предоставените за придобиване на ОНС „доктор“
и АД „доцент“

ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД – МОНОГРАФИЯ

1. **Георгиева, В. (2024). Екологичните разходи в корпоративния сектор: анализ, счетоводно отчитане и оповестяване (176 с.). Коала прес. ISBN 978-619-261-048-7**

Монографията изследва комплексния характер на екологичните разходи в бизнес средата, като поставя акцент върху тяхното идентифициране, измерване, счетоводно отразяване и представяне във финансовата отчетност. Изследването има за цел да предложи теоретично обосновани и практически приложими подходи за по-прецизно и прозрачно отчитане на екологичните разходи в контекста на устойчивото развитие и корпоративната отчетност.

В първата част се анализират концептуалните основи, дефинициите и класификациите на екологичните разходи, като се открояват основните отличителни характеристики спрямо традиционните разходи. Разглеждат се предизвикателствата пред компаниите, свързани с липсата на стандартизация, затрудненото количествено измерване и необходимостта от прилагане на холистичен подход по целия жизнен цикъл на дейностите. Представена е многостепенна класификация по екологични дейности, елементи на разходите и области на опазване на околната среда (СЕРА), включваща както международни препоръки, така и авторски предложения.

Във втората част се акцентира върху методологичната рамка за оценка и измерване на екологичните разходи, включваща над десет съвременни метода – от оценка на жизнения цикъл и въглеродния отпечатък до счетоводство на природния капитал и анализ на материалните потоци. Разгледани са международните стандарти и нормативни изисквания в областта на нефинансовото и устойчиво отчитане, включително GRI, SASB, ISO 14001/14031, EMAS, NFRD, CSRD, SFDR и други.

Третата част разглежда счетоводното третиране на екологичните разходи в рамките на годишната отчетност, като се анализират етапите на счетоводното отразяване, вътрешносчетоводните и стратегическите техники (включително MFCA, ABC метод,

счетоводство на жизнения цикъл и въглероден отпечатък). Посочени са типични проблеми като скритите екологични разходи, липсата на проследимост и недостатъчната отчетност. Специално внимание е отделено на възможностите за прилагане на Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), включително връзката между екологичните фактори и стандартите МСС 1, 12, 16, 36, 37, както и бъдещите стандарти на ISSB (IFRS S1 и S2).

Монографията формулира практически насоки за подобряване на счетоводното отчитане чрез стандартизация, въвеждане на индикатори за оценка, отчетност на материалните потоци и обучение на персонала. Обръща се внимание на нуждата от интегриране на екологичните разходи във вътрешното управление и стратегическите решения на предприятието.

Научни приноси включват систематизиране на съществуващите дефиниции и методи, предложение за приложима класификация, критичен анализ на недостатъците на традиционното счетоводство и конкретни стъпки за преход към екологично счетоводство, адаптирано към съвременните изисквания за устойчивост.

Монографията допринася за развитието на научната и приложна литература в областта на екологичното счетоводство и предлага цялостна рамка за преосмисляне на ролята на счетоводството като инструмент за устойчиво корпоративно управление.

The monograph explores the complex nature of environmental costs in the business environment, focusing on their identification, measurement, accounting treatment, and disclosure within financial reporting. The study aims to propose theoretically grounded and practically applicable approaches for more accurate and transparent accounting of environmental costs in the context of sustainable development and corporate reporting.

The first part analyzes the conceptual foundations, definitions, and classifications of environmental costs, highlighting their key differences from traditional costs. The author discusses challenges such as lack of standardization, difficulty in quantification, and the need for a holistic life-cycle approach. A multi-level classification is proposed, structured by environmental activities, cost elements, and environmental protection domains (CEPA), combining international frameworks with original contributions.

The second part focuses on methodological tools for assessing and measuring environmental costs, presenting over ten modern methods—from Life Cycle Assessment and Carbon Footprinting to Natural Capital Accounting and Material Flow Analysis. It reviews major international standards and regulatory frameworks related to non-financial and sustainability reporting, including GRI, SASB, ISO 14001/14031, EMAS, NFRD, CSRD, SFDR, among others.

The third part examines the accounting treatment of environmental costs within annual financial statements. It outlines the accounting process stages, discusses internal and strategic accounting techniques (such as MFCA, the ABC method, life cycle costing, and carbon accounting), and identifies typical challenges, including hidden environmental costs, lack of traceability, and insufficient stakeholder accountability. Special attention is given to

how environmental issues are (or should be) reflected under International Financial Reporting Standards (IFRS), including IAS 1, 12, 16, 36, 37, and upcoming sustainability standards IFRS S1 and S2 developed by the ISSB.

The monograph formulates practical guidelines for improving accounting practices through standardization, the introduction of environmental indicators, tracking of material flows, and staff training. It stresses the need to integrate environmental costs into internal management and strategic decision-making processes.

Scientific contributions include the systematization of existing definitions and methods, a proposed applicable classification scheme, a critical review of the limitations of traditional accounting, and specific steps towards adopting environmental accounting aligned with contemporary sustainability requirements.

This monograph enriches academic and applied literature in the field of environmental accounting and offers a comprehensive framework for rethinking the role of accounting as a tool for sustainable corporate governance.

ПУБЛИКАЦИИ, РЕФЕРИРАНИ И ИНДЕКСИРАНИ В SCOPUS

- 2. Blagoeva, N., & Georgieva, V. (2023). Pesticide tax – the new challenge in Europe’s green tax policy. *Bulgarian Journal of Agricultural Science*, 29(1), 3–13. ISSN 1310-0351 [Scopus-indexed, Q3 SJR 0,2]**

Статията анализира възможността за въвеждане на екологичен данък върху пестицидите като част от модернизацията на данъчната система в ЕС. Авторите подчертават необходимостта от преход от прекомерна зависимост от данъците върху доходите към зелени данъци, които да изпълняват както фискална, така и екологична функция. Акцентът е поставен върху отмяната на намалените ставки на ДДС за пестициди и разглеждането на примери от страни като Дания, Швеция, Франция и Норвегия, които вече прилагат различни форми на данъци върху пестицидите. Анализирани са различни методи за определяне на данъчната основа – според количество, токсичност и честота на приложение. Статията заключава, че правилно проектираният данък върху пестицидите може да насърчи устойчиви земеделски практики, да намали замърсяването и да компенсира загубите от доходни данъци в дългосрочен план.

The article examines the potential of introducing an environmental tax on pesticides as a means of modernizing EU tax systems. The authors argue for a transition from overreliance on income taxation to green taxes that serve both fiscal and environmental purposes. The study proposes eliminating reduced VAT rates for pesticides and introducing a dedicated pesticide tax to curb their use and generate revenue. Drawing on case studies from Denmark, Sweden, France, and Norway, it explores various tax design approaches, including those based on volume, toxicity, and treatment frequency. The article concludes that a well-

designed pesticide tax can encourage more sustainable agricultural practices, reduce pollution, and help offset declining income tax revenues in the long term.

3. **Georgieva, V., & Blagoeva, N. (2023). State aid for excise duty refund of fuels used in agriculture in Bulgaria in the context of the common European green policy. *Bulgarian Journal of Agricultural Science*, 29(5), 784–791. ISSN 1310-0351 [Scopus-indexed, Q3 SJR 0,2]**

Статията разглежда държавната помощ под формата на възстановяване на акциз за горива, използвани в земеделието, в светлината на Зелената сделка на ЕС и усилията за ограничаване на въглеродните емисии. Чрез съпоставителен анализ на практиките в страните от ЕС и ОИСР се поставя въпросът за ефективността на съществуващите субсидии за изкопаеми горива в селското стопанство. Във фокуса на изследването е България, където се проследява развитието на мярката за възстановяване на акциза върху газьола – от премахването ѝ до повторното ѝ въвеждане, както и начините за определяне на индивидуалните квоти за фермерите. Разгледани са възможности за реструктуриране на подпомагането чрез инвестиции в зелени технологии, дигитализация и ускорена амортизация. Анализът предоставя основа за по-добро разбиране на взаимодействието между фискалната политика, устойчивото земеделие и отчетността при публичните разходи.

The article explores the excise duty refund mechanism for fuels used in agriculture in Bulgaria, within the broader context of the European Green Deal and the EU’s decarbonization agenda. Using a comparative analysis of fiscal practices in EU and OECD countries, the study evaluates the effectiveness of fossil fuel subsidies in the agricultural sector. Bulgaria is presented as a case where tax expenditure mechanisms—rather than direct transfers—play a central role in supporting farmers. The development, implementation, and methodology of the excise refund scheme are examined, along with potential alternatives such as incentives for green technologies and accelerated depreciation. The discussion offers insights into how fiscal instruments interact with agricultural policy goals and the broader challenges of balancing environmental priorities with financial accountability.

4. **Georgiev, M., Georgieva, V., & Blagoeva, N. (2023). Adaptive institutional change in municipal waste management. *Agricultural and Resource Economics*, 9(3), 5–28, <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.03.01>, ISSN 2414-584X [Scopus-indexed, Q2 SJR 0,31]**

Статията изследва връзката между икономическия растеж и количествата битови отпадъци, като предлага нова траектория на институционална промяна, основана на интеграция между финансови и технически решения. Използвани са регресионен и

корелационен анализ, които доказват, че по-голям брой нормативни актове и по-висок индекс на човешко развитие са свързани с по-високи нива на рециклиране. Авторите аргументират, че институционалната промяна може да подобри ефективността на системата, да намали разходите и да насърчи устойчиви модели на поведение. Анализирани са практиките в ЕС и България, като се препоръчват конкретни политики: въвеждане на тегловно базирани такси, дигитално измерване на отпадъците и уеднаквяване на законодателната рамка. Статията подчертава значението на институционалната стабилност и подготвя основа за бъдещи изследвания върху отпадъците от земеделието.

The article investigates the relationship between economic growth and municipal waste quantities, proposing a new trajectory of institutional change that integrates financial and technical solutions. Using correlation and regression analysis, the study demonstrates that a higher number of legal acts and a higher Human Development Index are associated with increased recycling rates. The authors argue that institutional change can enhance waste management efficiency, reduce costs, and promote sustainable behaviors. The article compares EU and Bulgarian practices and offers concrete policy recommendations, including weight-based fees, digital tracking of waste quantities, and harmonization of regulations. The study highlights the need for institutional stability and sets the groundwork for further research on agricultural waste integration.

5. **Blagoeva, N., Georgieva, V., & Dimova, D. (2023). Relationship between GDP and municipal waste: Regional disparities and implications for waste management policies. *Sustainability*, 15(21), Article 15193, <https://doi.org/10.3390/su152115193>, SSN 2071-1050 [Scopus-indexed, Q2 SJR 0,67]**

Статията изследва връзката между brutния вътрешен продукт (БВП) на глава от населението и генерирането на битови отпадъци в България и другите страни от ЕС. Чрез множествена регресия, йерархичен клъстерен анализ и сравнителен анализ авторите установяват, че по-високият БВП обикновено е свързан с по-голямо количество отпадъци, но съществуват и изключения. В България, въпреки ниския БВП, генерираните отпадъци на човек са сравнително високи. Основните фактори за това са ниските нива на рециклиране, висока степен на депониране и липса на достатъчно стимули за разделно събиране. Изследването предлага стратегии за устойчиво управление на отпадъците, включително инвестиции в инфраструктура, повишаване на обществената осведоменост и промяна в потребителското поведение. Изводите могат да се приложат както в България, така и в други страни с подобен икономически и социален профил.

The article explores the relationship between GDP per capita and municipal waste generation in Bulgaria compared to other EU countries. Using multiple regression, hierarchical cluster,

and comparative analyses, the authors find that higher GDP levels are generally associated with more waste, though exceptions exist. Bulgaria, despite its low GDP, generates relatively high amounts of waste per capita. Contributing factors include low recycling rates, heavy reliance on landfilling, and lack of incentives for separate waste collection. The study proposes sustainable waste management strategies, such as infrastructure investment, increased public awareness, and changes in consumption behavior. The findings provide insights applicable not only to Bulgaria but also to other countries with similar socio-economic profiles.

6. **Georgieva, V. (2024). Increasing or decreasing scale? The pros and cons of farm size for financial sustainability. *Agris On-line Papers in Economics and Informatics*, 16(2), 39–49, <https://doi.org/10.7160/aol.2024.160203>, ISSN 1804-1930 [Scopus-indexed,Q3 SJR 0,23]**

Статията разглежда връзката между икономическия размер на земеделските стопанства и тяхната финансова устойчивост. Изследването използва данни от България за периода 2014–2020 г., като прилага различни количествени методи – корелационен анализ, логистична регресия и дървета на решения. Основният акцент е поставен върху това как размерът на стопанството влияе върху производителността, рентабилността, ликвидността, платежоспособността и финансовата автономия. Резултатите показват, че по-големите стопанства обикновено имат по-висока платежоспособност и по-добър достъп до финансиране, но същевременно са по-малко продуктивни в използването на ресурси. Малките стопанства демонстрират по-висока рентабилност и гъвкавост, докато средните постигат добър баланс между ефективност и стабилност. Въпреки наблюдаваните зависимости, не съществува универсален оптимален размер, тъй като влиянието на мащаба зависи от множество фактори като култури, технологии, местоположение и управленски умения. Статията предлага политически насоки за насърчаване на устойчивото развитие на стопанствата чрез подкрепа, съобразена с техните индивидуални нужди и потенциал.

The article examines the relationship between the economic size of farms and their financial sustainability. Based on data from Bulgaria for the period 2014–2020, the study applies quantitative methods such as correlation analysis, logistic regression, and decision tree modeling to explore how farm size affects financial indicators like productivity, profitability, liquidity, solvency, and financial autonomy. The findings suggest that larger farms tend to have greater solvency and better access to financing, yet lower efficiency in resource use. Smaller farms show higher profitability and adaptability, while medium-sized farms achieve a balance between efficiency and stability. Despite these trends, there is no single optimal farm size, as the effects of scale vary depending on factors such as crop type, technology, location, and managerial capacity. The article concludes with policy recommendations aimed at promoting sustainable farm development through tailored support according to each farm's specific needs and potential.

7. **Georgieva, V. (2024). Analysis of agricultural emissions and economic growth in Europe in search of ecological balance. *Open Agriculture*, 9(1), Article 20220373, <https://doi.org/10.1515/opag-2022-0373>, ISSN 2391-9531 [Scopus-indexed, Q2 SJR 0,44]**

Настоящото изследване анализира връзката между икономическия растеж в земеделието, измерен чрез брутната добавена стойност (БДС), и емисиите на парникови газове в 30 европейски страни за периода 2012–2021 г. Чрез регресионен анализ, клъстерен анализ и анализ на тенденции се оценява дали увеличението на земеделското производство неизбежно води до повишение на вредните емисии. Резултатите показват липса на универсална зависимост между растежа и емисиите, като в някои страни се наблюдава "развързване" между икономическия напредък и замърсяването – възможност за т.нар. "зелен растеж". Основни фактори за различията между страните са технологичното развитие, политиките и икономическата структура. Анализът на регресионните зависимости показва, че само при 9 страни е налице статистически значима връзка между БДС и емисиите, докато при останалите такава липсва. В заключение, устойчивото развитие на сектора изисква индивидуализирани политики, включително инвестиции в технологии, данъчни стимули и обучение за екологични практики.

This study examines the relationship between economic growth in agriculture, measured by gross value added (GVA), and greenhouse gas emissions in 30 European countries over the period 2012–2021. Using regression, cluster, and trend analyses, the research investigates whether agricultural growth inevitably leads to increased emissions. The results reveal no universal pattern, as some countries demonstrate “decoupling” between growth and emissions – a sign of potential for “green growth.” Key determinants of variation include technological advancement, policy frameworks, and economic structure. Statistically significant regression models are found in only 9 countries, indicating that in most cases, no linear relationship exists. The findings underscore the need for country-specific strategies to achieve sustainable development in agriculture. Such strategies include investments in green technologies, tax incentives, and training for environmentally responsible practices.

8. **Georgieva, V. (2024). Environmental investments and climate change: How environmental protection expenditure and gross domestic product affect emissions in the European Union. *Journal of Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems*, 12(4), Article 1120528, <https://doi.org/10.13044/j.sdewes.d12.0528>, ISSN 1848-9257 [Scopus-indexed, Q2 SJR 0,38]**

Статията изследва връзката между икономическото развитие, разходите за опазване на околната среда и емисиите на парникови газове в Европейския съюз за периода 2008–2022 г. Чрез корелационен и регресионен анализ на данни от Евростат, авторът установява, че нарастващите инвестиции в опазване на околната среда имат ясно изразен отрицателен ефект върху емисиите – с други думи, колкото по-високи са разходите, толкова по-нисък е въглеродният отпечатък. В същото време, въпреки очакванията, че БВП води до увеличени емисии, анализът не потвърждава статистически значима зависимост между икономическия растеж и емисиите, което подсказва, че ЕС успява да отдели растежа от влошаването на околната среда. Изследването заключава, че устойчивият икономически растеж е постижим чрез целенасочени екологични инвестиции, иновации и ефективни политики. Предложени са политики за насърчаване на зелени технологии, интеграция на екологичните цели в икономическата стратегия и засилено международно сътрудничество.

The article examines the relationship between economic development, environmental protection expenditure, and greenhouse gas emissions in the European Union during the period 2008–2022. Using correlation and regression analysis based on Eurostat data, the study finds a significant negative correlation between environmental spending and emissions—higher investments are associated with lower carbon footprints. Contrary to expectations, GDP growth does not show a statistically significant positive impact on emissions, indicating that the EU may be successfully decoupling economic growth from environmental degradation. The analysis highlights that sustainable growth is achievable through targeted environmental investments, innovation, and effective policies. The study concludes with policy recommendations aimed at promoting green technologies, integrating environmental objectives into economic policies, and strengthening international cooperation.

9. **Georgieva, V., Guerov, G., & Blagoeva, N. (2024). Impact of economic and environmental factors on agricultural product pricing in the EU. *Agricultural and Resource Economics*, 10(4), 47–73, <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.04.03>, ISSN 2414-584X [Scopus-indexed, Q3 SJR 0,246]**

Статията изследва влиянието на икономически и екологични фактори върху цените на обикновената пшеница в четири водещи селскостопански икономики в ЕС – Франция, Германия, Италия и Испания – за периода 2000–2022 г. Използвани са описателна статистика, корелационен и регресионен анализ за оценка на влиянието на производствената стойност, емисиите на амоняк и дела на биоземеделнието върху ценовите равнища. Резултатите показват, че производствената стойност има стабилно положително въздействие върху цените във всички страни, докато амонячните емисии и биоземеделнието влияят различно според националния контекст. Например,

амонячните емисии оказват отрицателно влияние в Германия и Испания, докато в Италия и Франция това влияние не е статистически значимо. Биоземеделieto води до понижeние в цените във Франция и Италия, вероятно поради повишена конкуренция. Изследването подчертава значимостта на екологичните практики и пазарните инвестиции за устойчивото развитие на земеделieto и предоставя основа за адаптиране на политиките на ЕС в областта на земеделieto, околната среда и устойчивостта.

This article analyses the impact of economic and environmental factors on common wheat pricing in four major agricultural economies of the European Union – France, Germany, Italy, and Spain – over the period 2000–2022. Using descriptive statistics, correlation, and multiple linear regression analysis, the study assesses how production value, ammonia emissions, and the share of organic farming influence wheat prices. The results show that production value consistently has a positive effect on prices across all countries, while the effects of ammonia emissions and organic farming vary. Ammonia emissions negatively affect prices in Germany and Spain, while this relationship is not significant in France and Italy. Organic farming appears to exert downward pressure on prices in France and Italy, possibly due to increased supply and competition. The findings underscore the importance of integrating environmental and economic dimensions in agricultural pricing strategies and offer empirical support for refining EU policies aimed at sustainable agriculture and environmental protection.

10. **Georgieva, V. (2025). Agricultural land: Balancing ownership and leasing and its impact on the economic performance of agricultural farms. *Bulgarian Journal of Agricultural Science*, 31(1), 3–12. ISSN 1310-0351 [Scopus-indexed, Q3 SJR 0,2]**

Статията изследва въздействието на съотношението между собствена и наета земеделска земя върху икономическите резултати на земеделските стопанства в България. Чрез панелен регресионен анализ с фиксирани ефекти и множествена регресия се оценява влиянието на формата на земевладение върху нетния доход на стопанствата, както и върху дела на собствената земя в общата използвана площ. Използвани са данни за периода 2014–2020 г. от Системата за земеделска счетоводна информация и Евростат, като анализът обхваща шест икономически категории стопанства. Резултатите показват, че както собствената, така и наетата земя имат положителен ефект върху доходността, но ефектът от собствеността е значително по-силен. В същото време множественият регресионен анализ установява, че производителността, наемът на земя и делът на дълготрайните активи влияят положително върху дела на собствената земя, докато рентабилността и нивото на задлъжнялост оказват отрицателно въздействие. Изследването подчертава важността на формата на земевладение като стратегически фактор за устойчиво развитие и

икономически успех в селското стопанство и предлага насоки за политическа подкрепа, адаптирана към различните размери и характеристики на стопанствата.

The article examines the impact of the balance between owned and leased agricultural land on the economic performance of farms in Bulgaria. Using fixed-effects panel regression and multiple regression analysis, it evaluates how land tenure influences farm net income and the share of owned land in total utilized area. The study uses data from 2014–2020 provided by the Agricultural Accounting Information System and Eurostat, covering six economic size categories of farms. Results reveal that both owned and leased land positively affect profitability, with ownership exerting a significantly stronger influence. The multiple regression analysis further identifies that factor productivity, land rent, and the share of fixed assets positively correlate with the share of owned land, while profitability and debt levels have a negative effect. The study highlights land tenure as a strategic factor for sustainable development and economic success in agriculture and offers insights for policy interventions tailored to the diverse profiles of agricultural holdings.

11. **Georgieva, V. (2025). Assessment of the carbon footprint of agriculture in Bulgaria: factors, dynamics and policies for emission reduction. *Agricultural and Resource Economics*, 11(4), 256–283. <https://doi.org/10.51599/are.2025.11.04.09>, ISSN 2414-584X [Scopus-indexed Q3 SJR 0,246]**

Изследването предлага емпирична оценка на въглеродния отпечатък на българското земеделие за периода 2000–2023 г. чрез количествен анализ на хармонизирани данни от Евростат, комбинирайки структурен анализ (2014–2023), регресионен анализ (2000–2023) и Mann-Kendall тест за тенденции. Анализът установява, че емисиите от ентерична ферментация и минерални торове формират 75–83% от емисионния профил на сектора. Регресионният модел ($R^2 = 0.951$) демонстрира статистически значимо положително влияние на производствената интензивност върху емисиите. Въпреки общия спад на националните емисии, дялът на земеделието нараства от 1.84% (2014 г.) до 2.83% (2023 г.), което показва емисионната устойчивост на сектора. Новостта е в обединяването на трите ключови измерения – структура, динамика и детерминанти – и в предлагането на първи интегриран поглед към постсоциалистическа аграрна икономика с емпирично обосновани насоки за декарбонизация.

Резултатите подкрепят формулирането на целенасочени политики чрез насочване към най-емисионно интензивните дейности – минерално торене и животновъдство, с акцент върху устойчиво управление на хранителните вещества, енергийна ефективност и нисковъглеродни технологии.

The study offers an empirical assessment of Bulgarian agriculture's carbon footprint for 2000–2023 through quantitative analysis of harmonised Eurostat data, combining structural analysis (2014–2023), regression analysis (2000–2023), and Mann-Kendall trend tests. The analysis establishes that emissions from enteric fermentation and mineral fertilisers

constitute 75–83% of the sector's emission profile. The regression model ($R^2 = 0.951$) demonstrates a statistically significant positive influence of production intensity on emissions. Despite overall national emission decline, agriculture's share increases from 1.84% (2014) to 2.83% (2023), indicating the sector's emission resilience. The novelty lies in uniting three key dimensions – structure, dynamics, and determinants – and offering a first integrated view towards a post-socialist agrarian economy with empirically grounded decarbonisation directions. The findings support formulating targeted policies by directing attention to the most emission-intensive activities – mineral fertilisation and livestock farming, emphasising sustainable nutrient management, energy efficiency, and low-carbon technologies.

ПУБЛИКАЦИИ, РЕФЕРИРАНИ И ИНДЕКСИРАНИ В WEB OF SCIENCE

12. **Dimova, D., & Georgieva, V. (2018). Algorithm for calculation and analysis of labour remuneration in the agricultural sector. *Agricultural Sciences*, 10(24), 47–52. ISSN 2367-5772 [Web of Science (CABI indexing)].**

Статията представя алгоритъм за изчисление и анализ на трудовите възнаграждения в селскостопанския сектор в България, отчитайки спецификата на различните категории персонал и системи на заплащане. Авторите систематизират съществуващите практики на почасово, наднично и смесено възнаграждение, като създават структуриран модел от четири основни модула: „Работно време“, „Натовареност“, „Възнаграждение“ и „Анализ и отчети“. Алгоритъмът включва конкретни формули за изчисляване на дни работа, болнични, отпуски, брутни и нетни заплати, осигуровки и данъци. Предложението е приложено чрез пример с петима служители и демонстрира възможности за персонализиран подход, повишена прозрачност и по-добро съответствие между производителност, квалификация и заплащане. Изводът е, че алгоритъмът е приложим и лесен за използване в практиката, подпомага оптимизацията на разходите за труд и подобрява мотивацията на работниците.

The article presents an algorithm for calculating and analysing labour remuneration in the Bulgarian agricultural sector, tailored to the specifics of different staff categories and remuneration systems. The authors review existing practices in time-based, piece-rate, and mixed payment systems and design a structured model comprising four core modules: “Working Hours,” “Workload,” “Remuneration,” and “Analysis and Reports.” The algorithm includes detailed formulas for calculating working days, sick leave, vacation days, gross and net salaries, social insurance contributions, and taxes. Its application is illustrated through an example with five employees, showcasing opportunities for personalized compensation, increased transparency, and stronger alignment between employee productivity, qualification, and remuneration. The study concludes that the algorithm is easily applicable in practice and supports cost optimization and enhanced worker motivation in the agricultural sector.

13. **Georgieva, V., & Blagoeva, N. (2020). Development of the Bulgarian tax legislation in the taxation of the agriculture income in the period 1878–1945. *Agricultural Sciences*, 12(27), 29–36. ISSN 1313-6577 [Web of Science (CABI indexing)].**

Статията проследява еволюцията на българското данъчно законодателство, свързано с облагането на доходите от земеделие в периода 1878–1945 г. Авторите изследват влиянието на различни данъчни форми – натурален и паричен десятък, поземлен данък, данък върху общия доход и други местни налози – върху развитието на селското стопанство и икономическото поведение на земеделците. Акцент е поставен върху високата данъчна тежест за селското население спрямо градското, честите промени в данъчните практики, липсата на социална справедливост и затрудненията при администриране на данъците. Проучването показва, че данъчната система е имала значителна роля както за изкривяване на стимулите в селското стопанство, така и за социалното напрежение сред земеделското население. Въпреки усилията за въвеждане на прогресивно подоходно облагане, реалната тежест е останала по-висока за бедните и средните селски стопани. Авторите подчертават необходимостта от търсене на социално по-справедливи и икономически ефективни подходи в облагането на земеделските доходи.

The article traces the evolution of Bulgarian tax legislation related to the taxation of agricultural income in the period 1878–1945. The authors examine the impact of various tax mechanisms—including natural and monetary tithe, land tax, general income tax, and other local levies—on agricultural development and farmers’ economic behavior. Emphasis is placed on the disproportionately high tax burden on rural populations compared to urban residents, the frequent shifts in tax practices, the lack of social equity, and the administrative challenges in implementing tax policies. The study demonstrates that the tax system significantly affected agricultural incentives and contributed to social discontent among farmers. Despite attempts to implement progressive income taxation, the real burden remained heavier on small and medium-scale rural producers. The authors argue for the need to develop more socially just and economically sound approaches to agricultural taxation.

14. **Blagoeva, N., & Georgieva, V. (2021). Tax expenditures as an incentive for agriculture in Bulgaria. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, 25(1), 85–92. PRINT ISSN 2284-7995; E-ISSN 2285-3952 [Indexed in Web of Science, Q3]**

Статията разглежда ролята на данъчните разходи като инструмент за стимулиране на аграрния сектор в България. Авторите анализират три основни форми на данъчни облекчения за земеделските производители – възстановяване на акциз върху газьола, опрощаване на до 60% от корпоративния данък и аналогично облекчение за еднолични търговци. Въз основа на данни от Министерството на финансите за периода 2007–2019

г. се доказва, че земеделието, наред с туризма, е най-облагодетелстваната сфера от данъчни разходи. Анализът показва, че макар делът на данъчните разходи спрямо БВП и общите данъчни приходи да е относително малък (около 2%), тяхната ефективност подлежи на постоянна оценка. Отчетено е, че възстановяването на акциз върху горивата за земеделски цели е най-широко използваната и популярна мярка сред земеделските производители. Авторите подчертават необходимостта от яснота, прозрачност и ефективност при прилагането на данъчни облекчения с цел подкрепа на селското стопанство и насърчаване на устойчиви инвестиции.

The article examines the role of tax expenditures as a tool to stimulate the agricultural sector in Bulgaria. The authors focus on three main forms of tax relief for agricultural producers: refund of excise duty on diesel fuel, remission of up to 60% of corporate income tax, and a similar relief for sole proprietors. Using data from the Ministry of Finance for the period 2007–2019, the analysis confirms that agriculture, along with tourism, is one of the most favored sectors in terms of tax expenditures. Although the overall share of tax expenditures in GDP and total tax revenue remains relatively low (around 2%), their effectiveness requires ongoing assessment. The refund of excise duties on fuel used for agricultural purposes emerges as the most widely used and recognized measure. The authors emphasize the importance of clarity, transparency, and efficiency in the implementation of tax incentives, aiming to support agriculture and encourage sustainable investment and development in the sector.

15. **Georgieva, V., & Blagoeva, N. (2023). A fair tax base for the municipal waste charge – Key to an effective waste management policy in the Republic of Bulgaria. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, 23(2), 247-256. ISSN 2284-7995 (Print), ISSN 2285-3952 (Online) [Indexed in Web of Science Core Collection, Q3]**

Статията анализира проблемите, свързани с определянето на данъчната основа при таксата за битови отпадъци в България, и предлага мерки за по-ефективна и справедлива политика по управление на отпадъците. Основната теза е, че настоящият подход – обвързване на таксата със стойността на имота – е неефективен, несправедлив и не съответства на принципа „замърсителят плаща“. Изследването обхваща ретроспективен анализ на законодателството от 1998 до 2023 г., сравнение с практики от други европейски държави и предложения за въвеждане на данъчна основа, обвързана с количеството отпадъци. Авторите предлагат поетапно въвеждане на нови методологии – чрез използване на обемно-базирани такси, специални чували, отчитане на броя на потребителите, както и информационни кампании и образователни мерки. Заключение е, че ефективната реформа изисква държавна намеса и ясно политическо решение за постигане на целите на Националния план за управление на отпадъците 2021–2028 г.

The article explores the issues related to the tax base for the municipal waste charge in Bulgaria and proposes solutions for a more effective and equitable waste management policy. The central argument is that the current practice—linking the charge to property tax value—is inefficient, unfair, and incompatible with the "polluter pays" principle. The study presents a retrospective legislative analysis from 1998 to 2023, compares international practices, and recommends introducing a waste-based tax model. The authors suggest a gradual implementation through volume-based fees, use of special waste bags, consideration of household size, and support through public education and information campaigns. The conclusion emphasizes that meaningful reform requires state-level intervention and political will to meet the targets set in Bulgaria's National Waste Management Plan 2021–2028.

16. **Georgieva, V. (2024). Subsidies and profitability in the agricultural sector: Examining the relationship in Bulgaria. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, 24(1), 465–473. PRINT ISSN 2284-7995; E-ISSN 2285-3952 [Indexed in Web of Science Core Collection, Q3]**

Статията изследва влиянието на субсидиите върху доходите и рентабилността на земеделските стопанства в България в периода 2014–2020 г., като акцентира върху различията според икономическия размер на стопанствата. Използвайки панелни модели с фиксирани ефекти и множествена регресия, анализът показва, че субсидиите имат положително и статистически значимо въздействие както върху брутния, така и върху нетния доход на земеделските производители. Най-силна е зависимостта при малките стопанства, които разчитат в най-голяма степен на външно финансиране. Средните стопанства демонстрират по-голяма независимост, а при големите субсидиите все още оказват влияние, но с намаляващ пределен ефект. Моделът за обяснение на нетния доход отчита и други значими фактори като продукция, амортизации, разходи за труд, наеми, инвестиционни субсидии и оперативни разходи. Изводът е, че субсидиите играят важна роля за устойчивостта на сектора, но тяхното въздействие е диференцирано и зависи от мащаба на стопанството.

The article examines the impact of subsidies on the income and profitability of agricultural holdings in Bulgaria during the period 2014–2020, focusing on differences by economic farm size. Using fixed-effects panel models and multiple regression analysis, the study finds that subsidies have a positive and statistically significant effect on both gross and net income of agricultural producers. The strongest dependence is observed among small farms, which are the most reliant on external funding. Medium-sized farms show greater self-sufficiency, while large farms still benefit from subsidies, although with diminishing marginal effects. The regression model for net income also considers other significant factors such as production, depreciation, labor costs, land rents, investment subsidies, and operating expenses. The study concludes that while subsidies play a crucial role in the sector's sustainability, their effectiveness varies and depends on the economic scale of the farms.

17. **Georgieva, V., Blagoeva, N., & Dimova, D. (2025). Comprehensive analysis of assets in agricultural holdings: Structure, impact on financial condition and subsidy effects. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, 25(1), 399–408. PRINT ISSN 2284-7995; E-ISSN 2285-3952 [Indexed in Web of Science Core Collection, Q3]**

Статията изследва връзката между структурата на активите и финансовата устойчивост на земеделските стопанства в България, базирайки се на данни от Системата за земеделска счетоводна информация за периода 2014–2020 г. Чрез структурен и корелационен анализ се оценява влиянието на дълготрайните и краткотрайните активи върху ликвидността и задлъжнялостта в стопанства с различен икономически размер. Резултатите показват преобладаващ дял на дълготрайните активи във всички категории, с ясно изразена отрицателна корелация между тях и ликвидността, особено при малките стопанства. В същото време субсидиите играят различна роля според мащаба – при малките и средните стопанства те са основен източник за финансиране на дълготрайни активи, докато при големите имат по-гъвкава функция, подпомагайки както инвестициите, така и краткосрочната ликвидност. Изводите подчертават необходимостта от диференцирани стратегии за управление на активите в зависимост от икономическия размер на стопанството, като малките следва да насочат усилия към подобряване на ликвидността чрез по-ефективно управление на текущите активи.

The article explores the relationship between asset structure and financial sustainability of agricultural holdings in Bulgaria, based on data from the Farm Accountancy Data Network (FADN) for the period 2014–2020. Through structural and correlation analysis, the study evaluates the impact of fixed and current assets on liquidity and indebtedness across farms of different economic sizes. Results reveal a significant predominance of fixed assets in all categories, with a strong negative correlation between fixed assets and liquidity, especially in small farms. Subsidies play a differentiated role depending on farm size – they are a primary source of financing for fixed assets in small and medium farms, while large farms utilize them more flexibly for both investments and short-term liquidity. The findings emphasize the need for differentiated asset management strategies tailored to farm size, suggesting that small holdings should focus on improving liquidity through more efficient current asset management.

18. **Dimova, D., Georgieva, V., & Blagoeva, N. (2025). A mathematical-statistical evaluation of cultural tourism demand and offer – A case study on the attraction of the museums and its economic impact in Bulgaria. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, 25(1), 263–271. PRINT ISSN 2284-7995; E-ISSN 2285-3952 [Indexed in Web of Science Core Collection, Q3]**

Статията представя математико-статистическа оценка на търсенето и предлагането в културния туризъм в България, със специален фокус върху посещаемостта на музеите по региони за периода 2013–2022 г. Създадена е релационна база данни с осем таблици, съдържащи данни за музеи, експонати, персонал, приходи и разходи. Изчислени са три групи показатели, свързани с броя на посещенията, броя на музеите и броя на експонатите. Анализът показва нарастваща тенденция на посещения след спада през 2020 г. поради пандемията от COVID-19, като най-бърз ръст се отчита през 2021–2022 г. Регионалните различия са оценени чрез клъстерен анализ, който идентифицира групи от региони с близки стойности по избрани показатели. Резултатите подчертават устойчивостта на културния туризъм и необходимостта от целенасочени инвестиции в региони с по-ниска посещаемост, както и от дигитализация и подобряване на достъпа до културно наследство.

The article presents a mathematical-statistical evaluation of cultural tourism demand and supply in Bulgaria, focusing on museum visits by region over the period 2013–2022. A relational database with eight interconnected tables was developed, containing data on museums, exhibits, personnel, revenues, and expenditures. Three sets of indicators were calculated, relating to the number of visits, number of museums, and number of exhibits. The analysis reveals an upward trend in museum visits after a sharp decline in 2020 due to the COVID-19 pandemic, with strong recovery in 2021–2022. Regional disparities are assessed through hierarchical cluster analysis, which groups regions with similar values of key indicators. The findings highlight the resilience of cultural tourism and call for targeted investments in underperforming regions, promotion of digital technologies, and improved access to cultural assets to support sustainable development and regional equity.

19. **Kostov, H., Blagoeva, N., & Georgieva, V. (2025). Credit support for the agricultural sector in Bulgaria: Structural analysis and economic dimensions. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, 25(1), 549–558. PRINT ISSN 2284-7995; E-ISSN 2285-3952 [Indexed in Web of Science Core Collection, Q3]**

Статията анализира динамиката, структурата и икономическите измерения на кредитирането в селскостопанския сектор на България в периода 2009–2023 г., като включва и сравнение с практиките в страните от ЕС-27. Използвани са данни от БНБ, ФАО и Евростат, както и специален индекс – Agricultural Orientation Index (AOI), който съпоставя дела на агрокредитите с икономическия принос на сектора. Резултатите показват, че въпреки растящия дял на агрокредитите в България, достъпът до финансиране остава ограничен в сравнение с ЕС, а индексът AOI често остава под 1. Наблюдава се растяща нужда от по-големи кредити, което отразява увеличени инвестиционни потребности на стопанствата. Отделено е внимание и на структурата по размер и срочност на заемите – с отчетливо нарастване на овърдрафтите, използвани главно от малките стопанства за оперативна ликвидност. Регресионният анализ показва

положителна връзка между кредитирането и брутната добавена стойност на сектора, като кредитите обясняват около 52% от изменението ѝ. Авторите заключават, че е необходима по-добре адаптирана кредитна политика, насочена към подпомагане на инвестиционния потенциал, модернизацията и устойчивото развитие на българското земеделие.

The article analyzes the dynamics, structure, and economic dimensions of lending in Bulgaria's agricultural sector during the period 2009–2023, with a comparative perspective on EU-27 countries. Using data from the Bulgarian National Bank, FAO, and Eurostat, the study applies the Agricultural Orientation Index (AOI), which compares the share of agricultural loans to the sector's economic contribution. Findings show that despite a growing share of agricultural credit in Bulgaria, access remains limited compared to EU levels, with the AOI often falling below 1. There is increasing demand for larger loans, reflecting rising investment needs among farms. The credit structure analysis reveals a notable rise in overdrafts, widely used by small farms to meet liquidity needs. A regression analysis confirms a positive relationship between agricultural lending and gross value added, with credit explaining about 52% of its variation. The study concludes that a more tailored credit policy is needed to enhance the sector's investment potential, modernization, and sustainable development.

ПУБЛИКАЦИИ, РЕФЕРИРАНИ В ДРУГИ БАЗИ ДАННИ

20. **Георгиева, В. (2015). Счетоводни аспекти на финансирането на браншовите организации в аграрния сектор. В Юбилейна научна конференция „Традиции и предизвикателства пред аграрното образование, наука и бизнес“, Научни трудове на АУ Пловдив, т. LIX, 241–250. ISSN 1312-6318**

Статията разглежда счетоводните аспекти на финансирането на браншовите организации в аграрния сектор, като акцентира върху разнообразието на източниците и сложността на тяхното счетоводно третиране. Анализират се основните форми на финансиране – членски внос, стопанска и нестопанска дейност, субсидии, проектно финансиране, дарения и спонсорство. Особено внимание е отделено на нормативната и счетоводна уредба на даренията и грантовете, включително приложимите счетоводни стандарти (СС 20 и МСС 20). Авторът подчертава нуждата от ясно разграничаване между стопанска и нестопанска дейност, както и между различните видове дарения и спонсорства, с оглед на тяхното отчитане като приход, капитал или финансиране. Изведени са практически насоки за подобряване на отчетността на тези организации, включително въвеждане на ясни критерии в счетоводната политика и подобрена документация на финансиранятия, особено по проекти.

The article explores the accounting aspects of financing branch organizations in the agrarian sector, focusing on the diversity of funding sources and the complexity of their accounting

treatment. It analyzes key financing forms—membership fees, economic and non-profit activities, subsidies, project funding, donations, and sponsorships. Special emphasis is placed on the regulatory and accounting framework for donations and grants, including the relevant accounting standards (NSS 20 and IAS 20). The author highlights the need for clear distinctions between business and non-business activities, as well as among different types of donations and sponsorships, in order to account for them correctly as income, capital, or funding. Practical recommendations are proposed for improving financial reporting, including the adoption of clear criteria in accounting policies and enhanced documentation, especially for project-based funding.

21. Georgieva, V., & Blagoeva, N. (2019). Analysis of the tax legislation applicable in taxing the incomes of the farmers as natural persons. Management & Education, 15(1), 115–120. ISSN 1312-6121

Статията анализира данъчното законодателство, приложимо при облагането на доходите на земеделските стопани – физически лица в България, в сравнение с практиките в избрани европейски страни. Разгледани са двата основни подхода – прилагане на общ данъчен режим с облекчения или обособен специален режим за аграрните доходи. Изследването подчертава спецификата на земеделския труд, който води до по-ниски и нестабилни доходи, което оправдава необходимостта от данъчни облекчения. Представени са различните форми на облагане в България – по избор между облагане с нормативно признати разходи (без счетоводно отчитане) или облагане на реализирана печалба с водене на счетоводство. Направено е и международно сравнение, като са идентифицирани страни с общ режим, но с облекчения (като Нидерландия, Белгия, Ирландия), и страни със специален режим (като Австрия, Германия, Полша). Заключение е, че данъчните инструменти и облекчения са ключов фактор за намаляване на доходната разлика между земеделския и другите сектори.

The article analyzes the tax legislation applicable to the taxation of agricultural producers as natural persons in Bulgaria, comparing it with practices in selected European countries. Two main approaches are explored: applying the general tax regime with reliefs or introducing a special agricultural income tax regime. The study highlights the specificities of agricultural labor, which leads to lower and more volatile incomes and thus justifies tax relief measures. In Bulgaria, farmers can choose between a simplified taxation method using standard expense deductions without bookkeeping, or taxation on actual profit with full accounting. A comparative review identifies countries using the general tax system with agricultural reliefs (e.g., the Netherlands, Belgium, Ireland) and those with dedicated tax regimes (e.g., Austria, Germany, Poland). The conclusion emphasizes that tax instruments and reliefs are an effective tool for narrowing the income gap between agriculture and other sectors.

22. **Георгиева, В., & Благоева, Н. (2020). Специфика на осигурителното законодателство при земеделските стопани. В Сборник от Юбилейна международна научна конференция „Икономическа и социална дезинтеграция“ (стр. 511–524). Университетско издателство „Паисий Хилендарски“. ISBN 978-619-202-565-6**

Статията разглежда спецификата на осигурителното законодателство, приложимо за земеделските стопани в България. Акцентът е поставен върху историческото развитие на осигурителната система, настоящите нормативни рамки и сравнителния анализ с практиките в редица европейски държави. Изследването подчертава, че секторът е изложен на сериозни физически и психически рискове, а социалната несигурност е причина за отлив на работна сила от селското стопанство. Анализира се задължителното обществено осигуряване на самонаети земеделски стопани, включително пенсии, здравно осигуряване и осигуряване при трудова злополука, както и възможностите за облекчения и доброволно допълнително осигуряване. Авторите предлагат конкретни решения като диференцирани минимални осигурителни доходи, въвеждане на седмични трудови договори и механизми за ранно пенсиониране, с цел подобряване на социалната защита в сектора и задържане на работната сила.

The article explores the specifics of social security legislation applicable to agricultural producers in Bulgaria. It emphasizes the historical development of the social insurance system, the current legal framework, and includes a comparative analysis with practices in various European countries. The study highlights the sector's exposure to serious physical and psychological risks and identifies social insecurity as a key factor driving labor outflow from agriculture. It analyzes the mandatory public insurance for self-employed farmers, including pension, health, and accident insurance, as well as options for tax relief and voluntary supplementary insurance. The authors propose targeted measures such as differentiated minimum contribution incomes, introduction of weekly employment contracts, and early retirement schemes to enhance social protection in agriculture and retain the workforce.

23. **Благоева, Н., & Георгиева, В. (2020). Анализ на данъчното законодателство, приложимо при облагане на печалбата на земеделските стопани – юридически лица. В Сборник от Юбилейна международна научна конференция „Икономическа и социална дезинтеграция“ (стр. 525–536). Университетско издателство „Паисий Хилендарски“. ISBN 978-619-202-565-6**

Статията анализира данъчното законодателство, приложимо при облагане на печалбата на земеделските стопани, регистрирани като юридически лица в България, като го съпоставя с практики в други европейски държави. Акцентът е поставен върху корпоративния подоходен данък като инструмент за икономическо регулиране и насърчаване на инвестициите в селското стопанство. Изследването подчертава

тенденцията за концентрация на земеделска земя в малък брой големи стопанства, което изисква внимание към справедливото и ефективно данъчно облагане на юридическите лица. В статията се разглеждат различни механизми за данъчни облекчения в страни като Франция, Белгия, Чехия, Унгария, Испания и Великобритания, включително ускорена амортизация, данъчни кредити и диференцирани режими на облагане. В българския контекст се акцентира върху възможността за преотстъпване на до 60% от корпоративния данък за стопанства, произвеждащи непреработена продукция, при спазване на редица изисквания. Авторите заключават, че въвеждането на допълнителни данъчни стимули може да има положителен ефект върху устойчивото развитие на аграрния сектор.

The article analyzes the tax legislation applicable to the taxation of profits of agricultural producers registered as legal entities in Bulgaria, comparing it with practices in selected European countries. The focus is on corporate income tax as a policy tool for economic regulation and investment stimulation in the agricultural sector. The study highlights the trend of land concentration in a small number of large farms, which calls for fair and effective taxation of legal entities. The article reviews various tax relief mechanisms used in countries such as France, Belgium, the Czech Republic, Hungary, Spain, and the United Kingdom, including accelerated depreciation, tax credits, and differentiated tax regimes. In the Bulgarian context, the possibility of remitting up to 60% of corporate tax is examined for entities producing unprocessed plant and animal products, under strict conditions. The authors conclude that introducing additional tax incentives could have a positive impact on the sustainable development of the agricultural sector.

24. Guerov, G., Blagoeva, N., & Georgieva, V. (2024). Agricultural dynamics in the EU and the raw material super cycle. В Conference Proceedings “Innovative development of agricultural business and rural areas” (3–4 October 2024, Sofia). ISSN 3033-0327. <https://doi.org/10.37075/idara.2024.11>

Статията изследва влиянието на глобалния суперцикъл на суровините (RMSC) върху земеделската динамика в Европейския съюз с фокус върху пет основни култури – пшеница, царевица, ечемик, слънчоглед и картофи. Чрез регресионен и сравнителен анализ, обхващащ периода 1990–2022 г., се проследяват производствените обеми, добивите и площите за прибиране на реколта в пет водещи държави – Франция, Германия, Италия, Испания и България. Резултатите потвърждават силна зависимост между фазите на суперцикъла и поведението на селскостопанските пазари. Въведено е понятието „фалшиво заглушаване“ на суперцикъла – ситуация, при която вътрешни фактори като субсидии, слаба модернизация и регулации прикриват ефекта от глобалната динамика. Установени са силни корелации между площи, добив и производство, както и различия в ефекта на стойността на износа по страни и култури. Изследването изтъква необходимостта от гъвкава и проактивна аграрна политика,

инвестиции в устойчиви технологии и регионално адаптирани стратегии за справяне с ценовите колебания и климатичните предизвикателства.

The article explores the impact of the global Raw Material Supercycle (RMSC) on agricultural dynamics within the European Union, focusing on five key crops: wheat, maize, barley, sunflower, and potatoes. Through regression and comparative analysis spanning 1990–2022, the study examines production volumes, yields, and harvested areas in five leading EU countries: France, Germany, Italy, Spain, and Bulgaria. The findings confirm strong relationships between RMSC phases and agricultural market behavior. The concept of “false muting” is introduced—where internal factors such as subsidies, lack of modernization, and regulatory frameworks suppress the visible effects of global price dynamics. Significant correlations are identified between area, yield, and production, with varying influence of export value by country and crop. The study highlights the need for a flexible and proactive agricultural policy, investments in sustainable technologies, and regionally adapted strategies to address price volatility and climate-related risks.

25. Геров, Г., Георгиева, В., & Благоева, Н. (2025). Асиметрични икономически ефекти върху българското земеделие от членството в ЕС. В *Агробизнесът и селските райони – икономика, иновации и растеж: Сборник с доклади от научно-практическа конференция с международно участие (13 юни 2025 г., стр. 267–278)*. Варна: Издателство „Наука и икономика“. ISBN 978-954-21-1199-3

Статията анализира асиметричните икономически ефекти от членството на България в Европейския съюз върху земеделския сектор в периода 2007–2022 г., като комбинира Z-нормализирани данни и многовариантен регресионен анализ. Изследването обхваща връзките между растениевъдството, животновъдството, аграрния износ и демографската устойчивост. Резултатите показват ясно изразена специализация към мащабно зърнопроизводство, ориентирано към износ на продукти с ниска добавена стойност, за сметка на социалната устойчивост и заетостта в селските райони. Животновъдството, особено свиневъдството и овцевъдството, допринася положително за демографската стабилност, докато говедовъдството и птицевъдството нямат съществен ефект. Износът се доминира от количествени обеми, като стойността му остава ограничена. Заключениеето подчертава необходимостта от нова аграрна политика, насочена към повишаване на добавената стойност, регионално балансирано развитие и социална интеграция.

The article analyzes the asymmetric economic effects of Bulgaria’s EU membership on the agricultural sector for the period 2007–2022, using Z-normalized data and multivariate regression analysis. It examines the relationships between crop and livestock production, agricultural exports, and rural demographic sustainability. The results reveal a strong

specialization in large-scale grain production for export, focused on low-value-added commodities, at the expense of social cohesion and rural employment. Livestock farming—particularly pig and sheep breeding—shows a positive impact on demographic stability, while cattle and poultry farming have no significant effect. Agricultural exports are dominated by volume rather than value. The paper concludes that a new agricultural policy is needed—one that promotes value-added production, regionally balanced development, and social inclusion.

УЧЕБНИЦИ И УЧЕБНИ РЪКОВОДСТВА

Университетски учебник:

26. Георгиева, В. (2024). Основи на счетоводството (234 с.). Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. ISBN 978-954-07-5915-9

Учебникът „Основи на счетоводството“ представлява цялостен и съвременен образователен ресурс, предназначен за студенти в икономически специалности, както и за ученици от професионалните гимназии по икономика. Изданието обхваща основополагащите теоретични и приложни аспекти на счетоводната наука и отговаря на утвърдените учебни програми по дисциплините „Основи на счетоводството“, „Обща теория на счетоводството“ и „Въведение в счетоводството“.

Учебното съдържание е представено в десет последователни глави, които обхващат същността, принципите и нормативната уредба на счетоводството, видовете активи, пасиви, приходи и разходи, формирането на счетоводен баланс, съставянето на счетоводни статии, използването на счетоводни сметки и сметкоплан, както и документирането и инвентаризацията на стопанските процеси. Отделено е внимание и на текущото счетоводно отчитане, оценяването съгласно приложимите стандарти, както и на съставянето, публикуването и одитирането на годишния финансов отчет.

Материалът е поднесен по достъпен и систематизиран начин, с множество илюстративни примери, задачи и тестове, улесняващи усвояването на знанията и формирането на практически умения. Включени са и актуални теми, свързани с дигитализацията на счетоводната дейност и въздействието на съвременните технологии върху отчетността. Учебникът съчетава академична обосновааност с практическа насоченост и е ценен инструмент както за преподаване, така и за самоподготовка на обучаемите. Той допринася за изграждане на ключови компетентности в областта на финансово-счетоводната отчетност и представлява надежден помощник в началния етап от обучението по счетоводство.

The textbook Fundamentals of Accounting is a comprehensive and up-to-date educational resource aimed at university students in economics and learners in vocational schools of economics. The textbook covers the fundamental theoretical and applied dimensions of

accounting, fully aligned with the current curricula of the courses “Fundamentals of Accounting,” “General Theory of Accounting,” and “Introduction to Accounting.”

Structured into ten chapters, the content spans the core principles, concepts, and regulatory framework of accounting, classification of assets, liabilities, revenues, and expenses, preparation of the balance sheet, accounting entries, accounts and chart of accounts, documentation and inventory procedures. Additionally, it addresses current accounting practices, valuation methods according to relevant standards, and the preparation, publication, and audit of the annual financial statements.

The material is presented in a clear and accessible manner, supported by numerous illustrative examples, solved and unsolved exercises, and test questions to facilitate understanding and the development of practical skills. Special attention is given to the influence of digital technologies on accounting processes and the role of modern tools in transforming financial reporting. The textbook effectively combines academic rigor with a practical focus and serves as a valuable tool for both teaching and self-study. It contributes to building core competencies in financial accounting and serves as a reliable foundation for the initial stage of accounting education.

Учебни помагала:

27. **Георгиева, В., & Янков, Д. (2016). Основи на счетоводството – учебно помагало (второ преработено и допълнено издание) (145 с.). Академично издателство на Аграрен университет – Пловдив. ISBN 978-954-517-243-4**

Учебното помагало „Основи на счетоводството“ (второ преработено и допълнено издание) е практически насочено издание, създадено в подкрепа на обучението по дисциплините „Основи на счетоводството“, „Обща теория на счетоводството“ и „Въведение в счетоводството“. То е предназначено за студенти от икономически и аграрни специалности, както и за преподаватели и практики, които търсят инструмент за затвърждаване на счетоводни знания чрез реални казуси и упражнения.

Структурата на помагалото следва логиката на учебния процес, като започва с основни въпроси, свързани със счетоводния баланс и двустранното записване, и преминава през различни видове стопански операции, документиране, оценка на активи и пасиви, текущо счетоводно отчитане и приключване на отчетния период. Всеки раздел е придружен от множество задачи с различна степен на сложност, включително типови примери, практически казуси, задачи за попълване на счетоводни статии и съставяне на обратна ведомост.

Особено внимание е отделено на синтетичното и аналитичното отчитане, на класификациите на сметките и на връзката между отделните елементи на финансовия отчет. Помагалото е актуализирано в съответствие със Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти към момента на издаването. Съчетанието от

теория и практика прави изданието ценен ресурс както за самоподготовка на студентите, така и за подпомагане на семинарни и практически занятия.

The workbook *Fundamentals of Accounting* (second revised and expanded edition) is a practice-oriented academic resource designed to support the learning process in the courses “Fundamentals of Accounting,” “General Theory of Accounting,” and “Introduction to Accounting.” It targets students in economics and agricultural disciplines, as well as educators and practitioners seeking structured exercises for consolidating accounting knowledge.

The content is organized to reflect the logical progression of introductory accounting education. It begins with essential topics such as the accounting balance sheet and the double-entry principle and continues with transaction recording, documentation, valuation of assets and liabilities, current accounting procedures, and period-end closing activities. Each section is accompanied by a variety of exercises with graded difficulty—examples, case studies, journal entries, and tasks involving preparation of trial balances and ledger accounts.

Special focus is given to synthetic and analytical accounting, account classifications, and the relationship between the components of financial statements. The workbook is updated in accordance with the Accounting Act and applicable accounting standards as of its publication. Combining theoretical grounding with practical application, the workbook serves as a valuable tool for self-study, classroom practice, and seminar-based learning.

28. Георгиева, В., & Янков, Д. (2022). Основи на счетоводството – учебно помагало (трето преработено и допълнено издание) (160 с.). Академично издателство на Аграрен университет – Пловдив. ISBN 978-954-517-316-5

Учебното помагало „Основи на счетоводството“ (трето преработено и допълнено издание) представлява надграждащо и разширено продължение на предходното (второ) издание от 2016 г. Настоящото помагало е създадено с цел да отговори на нарастващите изисквания към практическата подготовка на студентите в аграрните, икономическите и техническите специалности, изучаващи въведение в счетоводството.

Изданието е съобразено с актуалната нормативна база към 2022 г. и обхваща теми, свързани със счетоводния баланс, документирането на стопански операции, класификацията и движението по сметки, изготвянето на счетоводни статии, инвентаризацията, текущото отчитане и оценката на активи и пасиви. Разгледани са и основните елементи на годишния финансов отчет. Включени са над 160 практически задачи, примери и тестове с различна степен на трудност, които допълват и разширяват обхвата на задачите от предходното издание.

Особено внимание е отделено на логическата свързаност между отделните счетоводни елементи и на изграждането на умения за разбиране и прилагане на сметкоплана. Помагалото е подходящо както за самоподготовка, така и за използване в упражнения

и семинарни занятия, като подпомага развитието на аналитично мислене и практическа ориентация в счетоводното обучение.

The workbook *Fundamentals of Accounting* (third revised and expanded edition) builds upon and significantly expands the previous (second) edition from 2016. It is designed to meet the increasing demands for practical training among students in agricultural, economic, and technical fields studying introductory accounting.

Aligned with the legal and regulatory framework as of 2022, the workbook addresses core topics such as the accounting balance sheet, documentation of business operations, account classification and movement, journal entries, inventory, current accounting processes, and valuation of assets and liabilities. It also covers the main elements of the annual financial statements. The edition includes over 160 exercises, examples, and test tasks of varying difficulty, broadening the practical scope beyond the previous version.

Particular emphasis is placed on the logical interconnections between accounting elements and on developing the ability to navigate and apply the chart of accounts. Suitable for both self-study and classroom use, the workbook fosters analytical thinking and provides a solid foundation for practice-oriented learning in the field of accounting.

12.01.2025
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ:

(доц. д-р Ваня Георгиева)